

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

I. Korinthus 12: 27-13: 1.

A TISZÁNTÚLI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Felelős szerkesztő és kiadó:

D. Dr. RÉVÉSZ IMRE

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECEN, KÁLVIN-TÉR 17. SZÁM. (PÜSPÖKI HIVATAL)

Megjelenik havonként kétszer, 1-én és 15-én
Előfizetési ára évi 20 forint

ZSINATI TANULSÁGOK

Az első, amit a szemlélő megjegyyez, hogy a Zsinat külső képe alig változott. A terem falai kissé kopottak és talán a kabátok is kopottabbak, mint más hasonló alkalmakkor, de az arcok bizakodók és szeretetteljesek, mint régen. Nagyobbára ismerősek is az arcok. Sokan vannak itt az előző Zsinat tagjai közül, hárman olyanok is, akik már harminc évvel ezelőtt is itt voltak. Az elnökség balkeze felőli mezőben üresen maradt néhány padsor, de ennek nem az egyház az oka. Általában kevés az új ember; aki az előző zsinatokon nem volt még jelen, az is nagyobb részt ismert munkása az egyházi közéletnek. Pedig aránylag sok póttagot is kellett behívni, mivel a rendes tagok többje előtt állt elháríthatatlan akadály. Akit súlyos ok nem gátolt, mind örömmel jött el; olyanok is, akik már minden más feladattól visszahúzódnak, csak az egyház hívó szavát hallják meg, mint Jókai Új földesurának öreg Garamvölgyije. Jó is ám, ha az öregek nem maradnak el. Csak a világi elnöki székre kell tekinteni. Mekkora hiányt jelentene, ha azt másnak, bár a legjobbnak, kellene betöltenie. Ez a valóban „nagy öreg ember” lenyűgözi a Zsinatot. A hangja gyöngye, de az elméje friss, az akarata töretlen, a munkabírása felülmulhatatlan, a hite rendületlen, a vezetésre termettsége mindig nyilvánvaló. Az egész ember eleven és tökéletes ellenért a valamelyik indítványban felmerült kívánsággal szemben, hogy 75 éves korukban a világiak is lépjenek ki az egyházi szolgálatból. Értsük meg egymást: a most érvényes törvényünk a lelkészekről sem azt kívánja, hogy szünjenek meg 75 éves korukban az egyházat szolgálni („világi” tisztviselők e koron túl is lehetnek), csak azt, hogy a javadalmas álláson ne maradjanak tovább.

Egy egész nap fesztelen eszmecserében telik el. A tárgyak előkészítése bizony nem valami szabatos. A szokásos szakbizottsági előkészítés akadályba ütközik, mert a zsinati tagok nagy része lemondott, hogy a Zsinat felfrissülhessen, és bár a lemondottak közül igen sokan újból mandátumot kaptak, mivel a lemondásukkal a bizottsági tagságuk is megszűnt, a szakbizottságokat nem lehetett addig működtetni, míg a Zsinat az üressé vált helyeket be nem tölti. A Konvent küldött ki előkészítő bizottságot, amely előző nap részletesen tárgyalta az ügyeket, ám ez a bizottság szűkkörű és nem is kivétel nélkül zsinati tagokból álló volt. A zsinati tagok összességéből álló értekezleten reggeltől estig hangzott a komoly szó. Némi panasz az előkészítetlenség miatt és másrészt nyomatékos hangsúlyozása a munka sürgősségének. A kettőt pedig: a munka alaposságát és a gyors elintézését, nehéz össze-

egyeztetni, kivált ha egy harmadik jelenség útban áll, az anyagi eszközök hiánya ugyanis.

Ákármiilyen hosszas és részletes előkészítés után sem lehetett volna azonban becsesebb és gazdagabb tartamú irányítást adni a Zsinat elé annál, amelyet az elnökség a Zsinaton át az egész egyháznak, most elsősorban az egyházközségeknek adott. Ezt a Zsinat egyik legkiemelkedőbb szónoka méltatta, az elismerés díszes bokrétáját nyújtva az elnökség felé. A világi elnök általános tetszést keltve mondta, hogy ő abból sem egy szál virágot, sem egy rózsatöviset nem tarthat meg magának, hanem tovább adja a szerzőnek, Ravasz Lászlónak és munkatársának, Révész Imrének. Ami dicséretet a közismerten nem hízelgő természetű szónok elmondott, az egész Zsinat örömmel rakta az elnökségi nyilatkozatra. Most már csak az volna kívánatos, hogy az ne csupán gyönyörködtető olvasmány legyen a lelképászorok, vagy jobb esetben velük együtt a presbiterek számára, hanem komoly és elmélyedő elmélkedés tárgya. Ha igehirdetők és igehallgatók többszörös összejöveleken újra meg újra vizsgálgatják egész egyházi közéletünket ennek az irányító nyilatkozatnak útmutatása mellett, még akkor is áldás származik belőle, ha semmiféle törvényhozási eredménye nem lenne. Másrészt az egyházi törvényhozás helyessége is a nyilatkozatban érintett kérdések alapos megbeszélése és az egyházi közvélemény ezúton kialakítása útján remélhető.

Az elnökségi munkaprogrammon kívül még egy másik munkát is meggy az egyházközségekhez, amely szintén alapos tárgyalást és hozzászólásokat kíván. Az egyházalkotmányi bizottság új előadója (aki azonban régi és kiválóan értékes munkása egyházi közéletünknek) összefoglalta az egyházi önkormányzati testületektől, egyházi egyesületektől, más egyházi vonatkozású alakulatoktól és egyesektől is a Zsinat elé szánt javaslatokat, a maga megjegyzéseivel és javaslataival terjesztette a Zsinat elé. Ebben a munkálatban is igen sok becses anyag van és nagyon szükséges, hogy a presbitériumok, lelkészi körök, egyesületek, egyházmegegyék, egyházkerületek bőven foglalkozzanak vele.

Nagy érdeklődést keltett a Zsinaton az egyháztagságra, pontosabban az egyházi választójogosultság feltételeire vonatkozó határozati javaslat. A Konventnek ez a javaslata csaknem egészen azoknak az elveknek alapján készült, amelyeket e tárgyban Lapunk kifejtett. Hogy tudniillik nekünk a hitvalló egyháztagokból álló egyház felé vezető úton kell haladnunk, ám mivel ezidőszerint nagyobb törvényhozási változtatásokra nem lehet gondolnunk, a cél érdekében

egyelőre valósítsuk meg a most hatályban levő törvényünknek ama, nagyon sok helyen végre nem hajtott rendelkezéseit. Azaz biztosítsuk, hogy legalább az egyház életére nagyjelentőségű választásokban ne legyen befolyása másnak, csak azoknak, akik egész szívvel és élő hittel tagjai az egyháznak. Ezzel szemben mások, igen alapos és figyelemreméltó érveléssel az egyháztag-ság kérdésének minden vonatkozásban tárgyalását és meghatározását kívánták, ha nem is szükségképpen törvényalkotási, hanem tanító cézzal. Egyik lelkes zsinati atya pedig azt óhajtotta, hogy már most állapítsunk meg a Zsinat új választójogi törvényt, amely a mostanihoz képest egyik irányban jogkiterjesztést jelentve, másik irányban szigorúbb erkölcsi feltételekhez kösse a választójogot. Egy ideig úgy látszott, mintha a nézetek egymással keményen szemben állának. Ám a szakbizottság két ízben, órákon át tartott megbeszélése rendén egyező hitre vezérelte az atyákat a Szent Lélek és Isten az egész Zsinat egy akarattal. Az a zsinati tag is, aki fenntartotta az azonnali törvényalkotást kívánó véleményét, az egyetértés zavartalan-sága kedvéért be akarta jelenteni javaslata visszavoná-sát és igen fájlalta, hogy szólásra jelentkezését az elnöki emelvényen nem lehetett meglátni. Bizonyosság ez arra, hogyha együtt vagyunk az Ő nevében. Ő csakugyan megjelenik közöttünk és eloszlatja az ellentéteket. Már azért is jó gyakrabban összegyűlni.

Szívesen fogadta mindenki a rehabilitációról szóló törvényjavaslatot, mint a keresztyén szeretet és megbocsátás elvének gyakorlati érvényesülését. Ennek szövegezésével elég sok időt eltöltöttek a szakbizottság tagjai, de a méltán várt javaslat bizonyára jónak is sikerült. Ennek tárgyalásánál is tapasztaltuk, amit az egyházalkotmányi ügyeknél és a választójogot illető törvényjavaslat benyújtásában, hogy Isten kegyelméből az úgynevezett világi tagjaink között szép számmal vannak az egyház kérdéseivel készsággal győtrődő és áldozatos munkára örömmel vállalkozó igazi hűveink.

Hogy ilyenekben meg ne fogyatkozzunk, azért is kell ragaszkodni egyházunknak az iskolai vallásnevelés fenntartásához. Ebben a kérdésben is egyetértett a

Zsinat valamennyi tagja. Csak árnyalatokban, hogy úgy mondjuk: kifejezőmódokban volt némi vélemény-eltérés. A Konventnek e tárgyban hozott és több helyt már közölt határozatát a Zsinat helyesléssel vette tudomásul, megtoldva az egyháztagok etekintetben fennálló törvényes kötelességeire és a keresztes alkal-mával tett ünnepélyes fogadalomra utalással. Az ezen korlátokon túl eső kérdéseket illetően lehető tárgyalá-sokra felhatalmazást kapott a zsinati tanács azzal, hogy amennyiben az egyházi törvények érintése nélkül lehetséges, megállapodást is hozhasson létre. Az egy-akaratra jutás itt annál figyelemreméltóbb, mert az elfogadott és mindenkit megnyugtató szöveg a Zsinat olyan tagjától származott, aki az ország sorsára is első-sorban befolyást gyakorol.

Szóval: ha kevés ideig voltunk is együtt és ha érezhettük is az előkészítés fogyatékosát, még sem volt hiábavaló az együttléte. Azt hiszem, mindnyá-jan azzal az érzéssel váltunk el egymástól, hogy nagyon kívánatos volna minél előbb és minél gyakrabban találkozni az egyház választottainak. Ám itt van megint egy nagy és súlyos tanulság. A zsinattartás a jelenlegi rend mellett nagyon sok kiadással jár. A mostani viszonyok mellett nem lehet senkitől nemcsak várni, de elfogadni sem, hogy a maga költségén zsinatoljon. Hiszen tapasztalhatta mindenki, hogy a legszerényebb élet-mód mellett is háromnapos Budapesten tartózkodás, a vasúti költséggel együtt, a közalkalmazásban levőnek félhónapi fizetését meghaladó összegbe kerül. Nem szabad alkalmat adni arra, hogy a zsinati tag ilyen összeget elvonjon a családjától. Az sem engedhető meg, hogy a Zsinat csupán a vagyonosok (ha ugyan vannak ilyenek) gyűlése legyen. Másrészt, ha az egyház viseli a költségeket, nagyon meg kell fontolnia, hogy mikor tarthat zsinatot. Lehetne foglalkozni a vándor-zsinatok gondolatával. Mert a budapesti gyülekezetek-től nem lehet kívánni, hogy a Zsinat tagjait mindig ők lássák vendégül. Ha ellenben a Zsinatot évről évre más helyen tartanók, a helyi gyülekezeti tagok bizonyára szívesen adnának egyszerű ellátást a Zsinat tagjai számára.

A „Protestáns Bál” ügye az Evangélium mértékén

A két evangéliumi egyházat közö-sen érdeklő ügyek tárgyalására kiküldött (protestáns közös) bizottság a protestáns szeretetmunkásság to-vábbi ellátásának kérdését tárgyalva, foglalkozott az úgynevezett „Protes-táns Bál” ügyével. Megállapította, hogy a szeretetmunkának s közelebb-ről az árvaügynek a protestáns társa-dalom részéről ily formában való támogatása régi multra tekint ugyan vissza s azoknak, akik ezt a gyakor-latot két emberöltővel ezelőtt meg-honosították, jóhiszeműsége és jó-akarata kétségbe nem vonható. Vi-szont megállapította azt is, hogy a mindkét egyházban egyre inkább tért nyerő evangéliumi tisztánlátás és ébredés szempontjából elfogadha-tatlan a keresztyén szeretetmunkás-ság bármely ágának oly természetű támogatása, amely világias szórako-zás igénybevételével kíván pénzfor-rásokat megnyitni. Megállapította, hogy a szeretetmunkásság előmozdí-tásának Isten ígéje szerint egyetlen

lehetséges forrása a Krisztus jótéte-ményeiért hálás szívek önkéntes és boldog áldozata, amely a gyakorlati példák egész sora szerint még anyagilag is nagyobb és főként tisztesebb eredményeket hoz létre, mint bármi-lyen világias szórakozás. A bizottság ezért tiltakozását fejezte ki az ellen, hogy bármiféle legjobb célúnak gon-dolt jótékonyági szórakozás is a protes-táns nevet, vagy bármily más, a két evangéliumi egyházzal kapcsola-tos nevet felvegyen és így tiltakozik a „Protestáns Bál” további gyakorlata ellen is. Ezt a tiltakozását közhírré teszi és mind a két egyház tagjait felkéri arra, hogy tekintsék a jóté-kozság gyakorlását, közelebből pe-dig a Krisztus kicsinyeinek gondozá-sát Jakab apostol levele első részé-nek 27. verse szerint istentisztelet-nek és azt gyakorolják tiszta és szep-lőtelen lélekkel és formák között.

(A prot. közös bizottság 1947 május 9-i ülésének felhatalmazásából közölve.)

I R O D A L O M

Túróczy Zoltán: Hol a boldogság? Evangélikus előadások a 32. zsolttár alap-ján. Budapest, 1947. „Evangélikus evan-gélikáció” kiadása. 100 lap.

Mindenki elhiheti, hogy Túróczy Zoltán könyve sem kritikára, sem dicséretre nem szorul. Ajánlásra sem, mert nem az írónak az érdeke, hogy könyvét elolvassák, hanem a mi érdekünk: lelki gazdag tapasztalatot szerez az, aki átolvassa és közben, mint mesterművön, megtanul-hatja, hogy *tartalmilag* és *formailag* Ma-gyarországon így kell evangélikálni.

„Aki azzal a kíváncsisággal jött az evangélikációra, hogy itt valami szenzációt lehet hallani — így kezdődik a könyv —, aki azzal a titkos gondolattal ül itt, hogy itt akár intellektuális vonalon, akár a lelki megrázás szempontjából valami fe-lejthetetlen élményben lesz része: az számoljon azzal, hogy csalódní fog. Az evangélikáció nem cirkusz, amelyen lé-lekzetelállító mutatványokat, lelki zsong-lórködésekét csinálnak jóidegű mutatvá-nyosok... ezen az evangélikáción sze-líden és alázatosan nem akarok más lenni, mint az Ige tolmácsa.” (5—6. lap.)

Túróczy Zoltán evangélikálása igen nagyértékű igetolmácsolás. Nem „mes-temű”, nem remekbeszabott, a homi-letika szabályai, a retorika útmutatása szerint alkotott mintapredikáció, nem elméleti eszmefuttatás, nem tudományos

disszertáció, nem pszichológiai tanulmány a boldogságról, hanem bizonyágtétel. De nem abban a formájában, ahogy általában szokásos: önmagunkról beszélés, megtéríteni, meghatni akarás, apró történetek, kitalált „hatásos“ jelenetek mondása. Túróczy Zoltán „történetet“ egyszerűen mond a könyvében, saját maga tapasztalatáról két helyen tesz említést, Ágostonra egyszer, Lutherre többször hivatkozik, de mint exegetára: ő minden illusztrációját a Bibliából veszi. És nem akar meggyőzni, nem keresi a hatást: az Ige jobban meggyőz, mint az ember. Stílusa olyan egyszerű, hogy kisgyermek is megértik és élvezik, de tartalma olyan mély, hogy mindenki igen sok hatást kap tőle, mert Túróczy Zoltán az örök ember örök kérdésével foglalkozik és csak az egyetlen megoldást adja: egyetlen bajunk van, a bűn és egyetlen megoldás, a kegyelem. De a nagy dolgokról nem theologiai eszmefuttatást ad, hanem az ige igen egyszerű tanítását csak bibliai példákkal illusztrálva: „nem lehet a bűnöket elintézni, csak ha megadja magát a bűnös kegyelemre“. (27. lap.) A bűnbevallásnál sem csinál apológiát, hanem csak ezt mondja: „Meggyötört, boldogtalan szíved mellé le szeretnék ülni és kérlek téged, nem értelemérvekkel, mert azok mit sem érnek, nem könnyhullatással, mert azok meg nem hatnak, de a szívem feltárásával, szeretetem megmutatásával kérlek téged engedd, hogy az Isten Szent Lelkének operáló kése felvágjon téged és minden kijöjjön onnan, minden, ami különben a halálokat okozná.“ (32. lap.)

De nem írok többet: hiszen az egész könyvet érdemes lenne idézni. Inkább mindenki olvassa el és mint nagy kincset: adja tovább boldogan, hogy ő már meggazdagodott.

Sz. G.

Dr. Szabó Aladár: Légy hív mindhalálig. Konfirmációi emléke. 40 lap. Ára 80 fillér.

Konfirmációi emlékkönyv adása kedves és helyes szokás, különösen ha a növendékeknek van már bibliája és zoltárja. Ez a könyv az eddigi szokásos konfirmációi emlékkönyvektől annyiban különbözik, hogy nem tájékoztató vagy útmutató jellegű, hanem mind tartalmában, mind stílusában evangélikációs típusú. A konfirmándust nem „hithűség“ buzdítja, mint címéből gondolnánk, hanem megtérésre. A könyvet melegen ajánljuk.

H Í R E K

Lelkészi evangélikációs konferencia a békésháti egyházmegye békési részének a gyulai gyülekezetben volt április 29—30 és május 1 napjain. A gyulai gyülekezet nagy szeretettel várta a konferencia tagjait. Nagy Sándor helyettes lelkész többi lelkészársáival Kósa Ferenc, Rattkay László, Arató Ferencel együtt sok világi bevonásával, mint a főgondnok Dr. Gyarmathy István és Bíró Ferenc gondnokkal és a presbitérium több tagjával szépen előkészítették a konferenciát. A konferenciára megérkezett D. Dr. Révész Imre püspök, Dr. Ferenczy Károly egyházkerületi főjegyző és Tamás Ferenc kíséretében. Ott voltak Gönczy Béla, a békésháti egyházmegye esperese és Bakó László az egyházmegye missziói előadója és az egyházmegye békési körzetéből 32 lelképásztor. A konferencián püspök úr az Ap. Csel. 1—2. fejezetei alapján tartott nagyon elmélyedő biblia-tanulmányt, melyet részletesen megbeszéltek. Dr. Ferenczy Károly az egyház feladatairól, Bakó László az evangélikációs munkára szerzett tapasztalatairól tartottak előadásokat. Minden délután a lelképásztorok részletes beszámolókat ad-

tak gyülekezeti és pásztori problémáikról. Esténként a gyulai templomban evangélikációs istentisztelet volt, melyet első este D. Dr. Révész Imre püspök, második este Ferenczy Károly egyházkerületi főjegyző végzett. Utána a város különböző pontjain 24 utcában voltak háziistentiszteletek, melyen esténként 1000-nél több ember vett részt. Május 1-én a környékbéli tanító- és presbitertestvérek szép számmal gyűltek egybe. Az istentiszteletet Gönczy Béla esperes végezte, az egyház időszerű kérdéseiről Tamás Ferenc tartott bevezető előadást, mely után részletes megvitatás kezdődött. A megbeszélés anyagát D. Dr. Révész Imre püspök foglalta össze. Püspök úr Debrecenbe jövet meglátogatta a Gyula határában levő Szanatóriumot, ahol közvetlenül szolt az összegyűlt betegekhez, orvosokhoz és ápolókhoz, majd tovább indult Debrecenbe.

Körzeti ifjúsági konferencia Olesván. Április 27-én Olesván szép körzeti konferencia volt. Nagyon sokan jöttek össze a környező falvakból az ifjak, leányok szüleikkel és a presbitérium tagjaival együtt. A nagyon izléses, csinos, tiszta olesvai templom régen nem látott olyan nagy gyülekezetet. Tóth Jenő olesvai lelképásztor feleségével együtt olyan odaadással készítette elő a konferenciát, hogy a résztvevők számára kedves figyelmük, keresztyéni szeretetük nem felejthető el soha. A konferencián Peleskey Sándor esperes, Török Tibor és Tamás Ferenc lelképásztorok szolgáltak.

Körzeti konferencia volt május 4-én, vasárnap Ilken. A nagykarolyi egyházmegye gyülekezeteiből jöttek kocsikkal, gyalog, biciklivel. Sokszáz ember gyűlt egybe. Az egész gyülekezet, gyermekek, ifjak, leányok, asszonyok, férfiak számára voltak alkalmak az evangélium hallgatására. Orbán Elek ilki lelképásztor, családjával együtt, örvendezve lelkesítette fel a gyülekezetet a konferencia fogadására. A gyülekezet meg is mutatta szeretetét. Áldozatban és szeretetben mindent adott és örvendezett azon, hogy Isten Igéjéből épülhettek. A konferencia szolgálattevői Peleskey Sándor esperes, Török Tibor és Tamás Ferenc voltak.

Ambesid és bismosalvan orvosság díjmentesen kapható a püspöki hivatalban. Az orvosságot kizárólag orvosi receptre szolgálatjuk ki egyházi tisztviselők (lelkészek, tanárok, tanítók stb.) és rászoruló szegény betegek között. Utóbbi esetben a receptet az illetékes lelképásztor látta-mozgatta.

Állásesere. 64 hold — felesbe hasznosított — jó szántófölddel, 1 hold szőlővel, 5 hold réttel (hozam 200 mázsa széna és sarjú a részkiadás után), 4000 Ft készpénzzel és naturáliákkal, körülbelül 1200 forint revizionált alapkongruával igen jól javadalmazott, lelkileg és anyagilag rendezett, szép vidéken fekvő ref. lelkészi állásomat kizárólag személyi okok miatt öszre eleserélném vasút- vagy autobusz-állomással bíró lelkésztársammal. Város közelsége előny. Felbélyegzett ajánlatok: Hangács (Borsod m.) küldendők.

HALOTTAINK

Dr. Soltész Elemérné Zsigmond Róza, tábori püspökünk hitvese hittel és áldással teljes életének hetvenedik, boldog házasságának 47-ik évében április hó 24-én este kilenc órakor hazaérkezett Teremtőjéhez. A mindkét ágon gyökeres tiszántúli ároni család mély gyászában egész egyházkerületünk szerető szívvel osztozik.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

1201—1947. szám.

TÁRGY: Rajzolás.

Az általános iskolák igazgatóihoz.

A debreceni tankerületi főigazgató úr 1208—1947. sz. a. hozzám intézett átiratára felhívom az igazgató urak figyelmét az általános iskolai módszeres rajzoktatásra vonatkozó „Rajzolás“ című hivatalos útmutatásra.

Az említett útmutatás tanulmányozás annál is inkább kívánatos, mivel értesüléseink szerint Debrecenben rövidesen néhány napos rajztanítói tanfolyam szervezésére kerül sor.

Debrecen, 1947 május 3.

919—1947. szám.

TÁRGY: Filmoktatás.

A közép-, középfokú és általános iskolák igazgatóságaihoz.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 50.670—1947. VII. sz. alatt az iskolai oktatófilm ellátás megindítása, filmoktatási bozzájárulás szedése tárgyában valamennyi tankerületi főigazgatóhoz intézett rendeletét tudomásulvétel és alkalmazkodás céljából az alábbiakban szószertinti másolatban közlöm:

„A közvetlen rendelkezés és vezetés alatt álló iskolákban a tanmenetbe illesztett és a tanítás keretében folyó filmoktatást, mely a háborús események következtében kényszerűen szünetelt, fokozatosan újra megindítani szándékozom.

Az intézményes oktatófilm-ellátást a folyó tanévben egyelőre az olyan iskolák részére indítom meg, melyekben 16 mm-es keskenyfilmvetítő-készülék rendelkezésre áll.

Ezért az iskolák fimvetítő-felszerelésében és a kölcsönözhető filmmásolatokban előállott háborús kár mielőbbi pótlása érdekében elrendelem, hogy az 1947. tanév hátralevő idejére bíró érvénnyel valamennyi olyan közvetlen rendelkezés és vezetés alatt álló mindenfokú iskolában, ahol akár használható állapotú, akár javításra és alkatrészpótlásra szoruló keskenyfilmvetítőgép áll rendelkezésre és a filmbemutató feltételül szolgáló villamoshálózat áram megvan, vagy annak használhatósága a folyó tanévben várható, minden nyilvános tanulótól, filmoktatási újjáépítési bozzájárulás címén a rendelt megjelenésétől számított 20 napon belül 1 forint összeget be kell szedni, amennyiben ehhez a szülők többsége hozzájárul. Az intézet (iskola) igazgatója osztályonként a tanulók 10%-át, szociális és tanulmányi indokok alapján, a filmoktatási újjáépítési bozzájárulás fizetése alól felmentheti.

Ezeket a díjakat a népiskolákban, az általános iskolákban és más iskolák keretében megnyílt általános iskolai osztályokban a fenti 10%-on felül is terjedhető engedménnyel kötelezettség nélkül, a szülők önkéntes felajánlása alapján kell beszélni.

A filmoktatási bozzájárulási díjak kezelése és elszámolása a díjkezelő tanár (tanító) kötelessége.

E díjakat az intézetben szedett egyéb díjaktól elkülönítve, a meghatározott rendeltetésű díjak rovataán kell kezelni.

A filmoktatási díjakat együttes kezelés végett a „VKM Filmoktatási díjak, letéti számla, Budapest“ elnevezésű és 161.699.

számú postatakarékpénztári csekkszámra javára kell csekkebefizetési űrlap („bianco“) felhasználásával az alábbiak szerint befizetni:

Az intézet felelős számadója a filmdíjak beszedésének lezárása alkalmával köteles két példányban jelentést készíteni arról, hogy

1. az intézetben jelenleg hány nyilvános tanuló van,
2. mennyi a felmentett tanulók száma,
3. hány tanuló és mekkora összegű filmdíjat fizetett be.

A kimutatás 1 példány a vallás- és közoktatásügyi minisztériumi számvevőség IX. osztályának (Budapest, V. Gróf Klebelsberg-utca 17. II. emelet 36.), 1 példány pedig a VKM Oktatófilm Kirendeltségének (Budapest, VIII. Csepreghy-u. 4. sz.) küldendő meg.

A befizetési lap értesítő-szelvényének hátulján fel kell tüntetni a befolyt díjak rendeltetését e rendeletre való hivatkozással.

A beszedett fenti díjakat a magyar postatakarékpénztár útján a rendelet megjelenésétől számított 3 héten belül, de legkésőbb 1947. évi május hó 15-ig kell befizetni. Amennyiben az iskola tanulóinak 75%-ától származó díjak a felmenthető 10% beszámításával (a fenti csekkszámra befolytak, a filmek kölcsönzéséről az Oktatófilm Kirendeltség gondoskodik)

A szóban levő díjak nyilvántartására és leszámolására vonatkozó ügyekben az intézetek a miniszteri Számvevőség IX. osztályával közvetlenül leveleznek.

A közvetlen rendelkezés és vezetés alatt nem álló iskolák az állami iskolákra e rendeletben meghatározott feltételek mellett ugyancsak részesülhetnek a filmelátásban.

Az oktatófilm-kölcsönzés módjának részletei tekintetében a vezetésem alatt álló minisztérium Oktatófilm Kirendeltsége intézkedik.

Ezzel a rendelettel hivatali elődeim által a filmoktatási díjak szedése és elszámolása, illetőleg befizetése tárgyában kiadott korábbi rendeletek intézkedéseit hatályon kívül helyezem.

Debrecen, 1947 május 3.

1221—1947. szám.

TÁRGY: Osztályozás az általános iskolában.

Az általános iskolák igazgatóihoz.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 20.877—1947. III. sz. a. valamennyi tankerületi főigazgató és tanfelügyelőhöz intézett rendeletének alábbi másolatát tudomásulvételre azzal a felhívással teszem közzé, hogy az általános iskolák nevelői a rendeletben foglaltakhoz alkalmazkodjanak.

„Az általános iskola továbbfejlesztése tárgyában kiadott 70.000—1946. VKM. sz. rendelet (megjelent: a Köznevelés 14—15. számában) Melléklet Utasítások 13. pontja szerint, az általános iskola rendtartási ügyeit átmenetileg továbbra is a Polgári Iskolai Rendtartás alapján kell intézni.

Az iskolafelügyeleti szervek jelentéseiből tudomásomra jutott, hogy az általános iskolai osztályozások alkalmával az általános iskolákban tanító nevelők egy része a népiskolai, másrésze a gimnáziumi Rendtartás előírásait veszi alapul. Az általános iskolai tanulók elbírálásának és minősítésének eme gyakorlata ellenkezik a fenti rendelettel és az általános iskola színvonalának süllyedését idézhetné elő.

Felhívom ezért főigazgató (tanfelügyelő) urat, hogy — addig is, míg az új iskolai rendtartás életbelép — legnyomatékosabban utasítsa fenti rendelet értelmében a felügyelete alatt álló általános iskolák igazgatóit és nevelőit az osztályozásoknak a Polgári Iskolai Rendtartás 97. és következő §-aiban foglalt elvek alapján való lefolytatására. Szabálytalanság esetén haladéktalanul tegyen hozzám jelentést.

Egyes osztályozási részletkérdésekkel kapcsolatosan — a 70.000—1946. VKM. számú rendelet kiegészítésére — az alábbiakat rendelem:

1. Szabad beszélgetésből osztályozni nem kell.

2. A magyar nyelv és irodalomból más eljárás követendő az általános iskola alsó és felső tagozatában. Az alsó tagozatban a tantárgy tantervi anyagának különböző részleteiből (beszélgetés, olvasás, írás, fogalmazás és nyelvi ismeretek) külön-külön osztályzatot, a felső tagozatban csak egy érdemjegyet kell adni.

3. Kézimunkából, amely a népiskolákban önálló tantárgyként szerepelt, a tanuló külön nem osztályozandó. Az alsó tagozatban a beszélgetésnél, a felső tagozatban pedig a megfelelő választható tárgynál kell beszámítani az erre vonatkozó osztályzatot.

4. A tanuló általános tanulmányi eredményét mind a félévi, mind az évvégi osztályozásoknál az Értesítő-könyvben fel kell tüntetni. (Rendtartás 105. §.)

5. A tanulókat a rendszeretből is osztályozni kell, mely osztályzat sem a továbbhaladásra, sem az általános tanulmányi eredmény megállapítására nincs hatással. (Rendtartás 103. §.)

6. Az intő és rovírt, mint az általános iskolai tanulók teljesítményének fokozására lélektani szempontból alkalmas eszköz — amely a 9—14 éves tanulót már nem befolyásolja károsan — az általános iskola IV—VIII. osztályában alkalmazni kell. Ennek csak lélektani értéke van, gyakorlati kihatása nincs.

Debrecen, 1947 május 6.

969—1947. szám.

TÁRGY: OTBA-nyilvántartási lapok.

Közép- és középfokú iskolák igazgatóihoz.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 49.825—1947. V. szám alatt az OTBA-tagszámlálás keretében kiállítani szükséges nyilvántartási lapok és összeírási jegyzékek megküldésének szorgalmazása tárgyában valamennyi tankerületi főigazgatóhoz intézett rendeletének másolatát tudomásulvétel és megfelelő eljárás végett közlöm:

„A népjóléti miniszter úrnak a 45.630—1946. N. M. számú rendelettel szabályozott tagszámlálás keretében kiállítani szükséges nyilvántartási lapok és összeírási jegyzékek megküldésének szorgalmazása tárgyában hozzám intézett átiratát kivonatos másolatban azzal küldöm meg főigazgató úrnak, utasítsa a tankerületébe tartozó állami gimnáziumok, tanító(nő)-képzőintézetek, és óvónőképzőintézetek igazgatóit az összeírás haladéktalan foganatosítására és a vonatkozó anyagnak a Közszolgálati Betegellátás (OTBA) Központi Számvevőségéhez (Budapest, VIII., Trefort-u. 3. sz.) mielőbbi megküldésére.

Az 1100—1947. M. E. számú rendelet 3. §-ában szabályozott rendelkezés az OTBA-járulék jövedelmét 1947 április hó 1-től kezdődő hatállyal 5%-ban állapítja meg.

A fizetendő járulékoknak a rendelet alapján magasabb mértékben történt meg-

állapítása lehetővé teszi, hogy az OTBA szolgáltatásaira igényjogosultak — egyelőre korlátozott mértékben — gyógyszerellátásban részesüljenek.

A gyógyszerek rendelése és kiszolgáltatása során szemelött tartandó szigorú takarékosági elvek érvényesítése és ellenőrzése érdekében nem mellőzhetem az OTBA-tagoknak gyógyszerrendelési nyilvántartási lapokkal ellátását.

Annak érdekében, hogy az OTBA az említett nyilvántartási lapokkal az összes igényjogosultakat még a gyógyszerellátás megindulását (előreláthatóan 1947 április hó 1) megelőző időben és akadálytalanul elláthassa, multhatatlanul szükséges, hogy a 45.630—1946. N. M. sz. rendelettel (Magyar Közlöny 242. sz.) összeírásra kötelezett hatóságok, hivatalok intézmények, üzemek stb. adatszolgáltatási kötelezettségüknek — a létszámcsoökkentő eljárás revíziójának befejezésére tekintet nélkül — eleget tegyenek.

Az igényjogosultak létszámának sürgős megállapítására, a juttatandó egyéb szolgáltatások (orvosi ellátás, gyógyászati segédeszközök stb.) költségének előzetes megállapítása céljából is szükség van, ezért a vonatkozó rendelet 1. §-ának 1. bekezdésében foglalt attól a feltételtől, hogy az igényjogosult családtagokat és családfőket a létszámcsoökkentési eljárás végrehajtásától (befejezésétől) számított 30 nap alatt kell összeírni, *el kell tekintenem.*

A létszámcsoökkentő rendeletek alapján még folyamatban lévő, illetőleg a még be nem fejezett ügyekkel kapcsolatban lévő nyilvántartási lapokat és összeírási jegyzékeket a végső döntés megtörténte után, esetenként kell a Közszolgálati Betegellátás Központi Számvevőségének megküldeni.

Debrecen, 1947 május 5.

Révész Imre
püspök.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNYEK

Békési református gimnázium igazgatótanácsa egy a gimnáziumnál megüresedett német szakos, az általános iskolai tagozatnál egy latin-magyar, egy mennyiség-tan-fizika, egy történelem-földrajz, egy ének szakos *gimnáziumi tanári* állást hirdet. Pályázhatnak protestáns vallású középiskolai tanárok. Valamennyi állás államsegélyes. Megfelelő pályázó hiányában a tanszékeket esetleg más szakossal is betöltik. Az általános iskolához megválasztott tanár szükség esetén a gimnáziumban is köteles tanítani. Pályázati határidő június 15.

Az ösödli református általános iskola V. sorszámú, átválasztás esetén a megüresedett *tanyai tanítói állásra* 21 napi határidővel pályázatot hirdetek. Fizetés törvényszerű. Kántorhelyettesítés. Belmissziói tevékenység. Elnök.

Szatmárköri református iskolaszéke általános iskolájánál lemondás folytán megüresedett *V. számú tanítói és VI. sz. tanítónői állásra* pályázatot hirdet 21 napi határidővel. Fizetés: 20% helyi hozzájárulás, a többi államsegély. Kötelesség törvény szerint.

Lelkész urak figyelmébe!

Megrongált tornyok javítását, festését és festését anyaggal és anyag nélkül bárhol vállalom.

Hívásra leutazom.

Kathy Imre
toronybádógos

Debrecen, Miklós-u. 28